

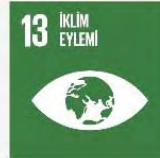

ÇUKUROVA
KALKINMA AJANSI

18.07.2024 | ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştayı Sonuç Raporu

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
ÇUKUROVA ARAŞTIRMA VE İŞ BİRLİĞİ ÇALIŞTAYI
SONUÇ RAPORU

1. ÖNSÖZ

Bilgi ağırlıklı ekonomilere geçiş yapan ülkelerde, bilgi üretiminde üniversitelerin merkezi rolü daha açık bir şekilde görülmektedir. Üniversiteler, araştırma altyapıları ve insan kaynaklarının yanı sıra fakülteleri, enstitüleri, araştırma merkezleri, teknoparkları ve kuluçka merkezleriyle şehirlerdeki sanayi sektörünün daha da güçlenmesine destek verme potansiyeline sahiptir. Üniversitemiz, son yıllarda ülkemizin ulusal, bölgesel ve küresel düzeyde sürdürülebilir kalkınmasına ve çevre dostu yeşil dönüşüm hedeflerine katkıda bulunmak amacıyla, ülkemizin politikaları ve üniversitemizin yetkinlikleri dikkate alınarak önemli araştırma çıktıları elde etmiş ve bu doğrultuda yeni yatırımlar gerçekleştirmektedir.

Çukurova Üniversitesi, stratejik planlamalarında Ar-Ge ve sürdürülebilirlik odaklı vizyonunu ön plana çıkararak, araştırma faaliyetlerine yönelik girişimlerini kararlılıkla sürdürecektir. YÖK tarafından tanımlanmış araştırma odaklı üniversiteler arasında güçlü bir şekilde yer alan Çukurova Üniversitesi; belirli ve tematik alanlarda nitelikli araştırma altyapıları kurma, bilgi ve iş kümelerini güçlendirme, ulusal ve uluslararası bağları artırma, fon bulma ve oluşturma yeteneklerini geliştirme, sanayi ve bölgeyle etkileşim halinde olma, üniversitenin beşeri sermayesini teşvik eden etkileşimli projeler yürütme ve yetenekli insan kaynağı için çekim merkezi olma gibi alanlarda aktif ve etkili olma hedefindedir. Bu doğrultuda çalıştayda söz alan birimlerimiz olan; Ziraat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Su Ürünleri Fakültesi, Sualtı Uygulama ve Araştırma Merkezi, Subtropik Meyveler Uygulama ve Araştırma Merkezi, Botanik Bahçesi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Biyoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi gibi altyapılara yapılan yatırımlar sayesinde, üniversitemiz Fen, Mühendislik, Sağlık ve Yaşam Bilimlerinin yanı sıra Sosyal ve Beşeri Bilimlerde de önemli bir cazibe merkezi haline gelmiştir. Bu gelişen ve büyüyen ekosistemin daha etkin çalışması için faaliyetlerimiz devam etmektedir. Hedeflerimiz doğrultusunda, Çukurova Üniversitesi'nde görev yapan tüm araştırmacılara, elde edilen somut başarılar için minnettarlığımı sunarım.

2030 sonuna kadar ulaşılması amaçlanan hedefleri içeren Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ülkemizin insan odaklı kalkınma çabalarında kapsamlı ve bütüncül bir referans olmuştur ve Çukurova Üniversitesi bu hedefler doğrultusunda atılacak her adımı desteklemeye devam etmektedir. Çevre odaklı sürdürülebilir ekonomik büyümeyi hedefleyen "mavi- yeşil büyüme yaklaşımıyla" üreticilere ve sanayicilere bölge kaynaklarının çevreye duyarlı şekilde kullanılabilmesi için gereken destek ve bilgi birikiminin aktarılmasını amaçlayan çalıştayımızda yer alan değerli tüm katılımcılara katkılarından dolayı teşekkür etmek istiyorum. Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştayının katılımcı üniversitelerimiz ile şirketlerimizin ortak çalışma kültürünü geliştirerek araştırma altyapılarımızın gelişmesini sağlayacağına inanmaktayım.

Sürdürülebilirlik yaklaşımlarında bilgiye dayalı çözümlerin ve sürdürülebilir stratejilerin ne denli önemli olduğunu bir kez daha vurgulamak isterim. Çukurova Üniversitesi'nin hedefleri ve geleceğe yönelik planları doğrultusunda ilerlemesi adına son derece önemli olduğuna inandığımız bu etkinliği organize eden Araştırma ve Geliştirme Stratejileri Koordinatörlüğü ve Çukurova Teknokent yönetimine, ayrıca katkı sağlayan tüm yöneticilerimize, araştırmacılarımıza ve sanayi firmalarına teşekkürlerimi, şükranlarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Meryem Tuncel

Rektör

2. ÇALIŞTAY PROGRAM AKIŞI

08:30 → 09:00 - Kayıt

09:00 → 10:15 - **Açılış Konuşması ve Sunumlar: Açılış Konuşması ve Sunumlar**

Açılış Konuşması- Prof. Dr. Meryem Tuncel
Adana Sanayi Odası Başkanı- Zeki Kıvanç
Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı- Bekir Sütcü
Adana Valisi- Yavuz Selim Köşger

10:15 → 10:45 - **Çukurova Üniversitesi Araştırma ve Geliştirme Stratejileri Koordinatörlüğü (ARGES)**

Prof. Dr. Faruk Karadağ

10:45 → 11:15 - **Stant Ziyareti ve Ara**

11:15 → 12:00 - **Konferans** - Prof. Dr. Hasan Mandal (TÜBİTAK Başkanı)

12:00 → 13:00 - **Öğlen Yemeği**

13:00 → 15:00 - **Panel - Yeşil Üretim Süreçleri - İş Birliği Olanakları**

Moderatör: Prof. Dr. Tunç Tüken
Adana Sanayi Odası
Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü
Çukurova Kalkınma Ajansı
Adana KOSGEB İl Müdürlüğü

13:00 → 15:00 - **Türkiye Mavi Yeşil Dönüşüm Platformu- 1. Oturum**

Moderatör: Prof. Dr. Fatih Özoğul
Mavi Biyokaynaklardan Katma Değeri Yüksek Bileşiklerin Elde Edilmesi (Çukurova Üniversitesi)
Yeşil Dönüşümde Öncü Enerji Teknolojileri (Kalyon (PV) Güneş Teknolojileri Üretim A.Ş.)
Sürdürülebilir Atık Yönetiminde Yenilikçi Çözümler (Kayseri Şeker A. Ş.)
Mikroorganizmalardan Katma Değerli Ürünler Eldesi (Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş.)

15:00 → 15:15 - **Ara**

15:15 → 16:45 - **Panel - Yeşil Araştırma Süreçleri- İş Birliği Olanakları**

Moderatör: Prof. Dr. Serkan Selli

Ziraat Fakültesi
Mühendislik Fakültesi
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
Su Ürünleri Fakültesi
Subtropik Meyveler Uygulama ve Araştırma Merkezi
Botanik Bahçesi Uygulama ve Araştırma Merkezi
Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi

15:15 → 16:45 - **Türkiye Mavi Yeşil Dönüşüm Platformu- 2. Oturum**

Moderatör: Prof. Dr. Fatih ÖZOĞUL
Mavi Yeşil Dönüşüm Platformu Çerçevesinde Sürdürülebilir Tarım Uygulamalarının Çok Yönlü Etkilerinin Değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi)
Biyçeşitliliğin Monitörizasyonu ve Sürdürülebilirliği (Akdeniz Üniversitesi)
Toprak ve Su Sağlığının Korunmasında Sürdürülebilir Teknolojiler (Selçuk Üniversitesi)
Gıda Monitorizasyonu için Yapay Zeka ve Blok Zincir Temelli Yenilikçi Teknolojiler (Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi)
Geleceğin Tarımında Dijital Dönüşüm (TÜBİTAK MAM)

16:45 → 17:00 - **Ara**

16:45 → 17:00 - **Kapanış ve Değerlendirme Toplantısı**

3. ARAŞTIRMA VE İŞ BİRLİĞİ ÇALIŞTAYININ AMACI, PANELLERİNİN KURGULANMASI VE HAZIRLIK AŞAMALARI

İklim değışikliği ve çevresel bozulma, dünyanın kaynakları üzerinde olumsuz etkiler yaratmaya devam ederken, dünya nüfusunun 21. yüzyılın ortasına kadar 9 milyarı aşacağı öngörülmektedir. Tarım ve gıda üretim sistemlerinde sürdürülebilirlik ve verimliliği artırmak için çeşitli stratejiler geliştirilmiştir. Bu stratejiler arasında suyun etkin kullanımı, yenilenebilir enerji kaynaklarının entegrasyonu, toprak verimliliğinin korunması ve artırılması, organik tarım uygulamaları ve atık yönetimi gibi konular bulunmaktadır. Teknolojik yenilikler, akıllı tarım teknikleri ve genetik mühendislik gibi alanlarda da ilerlemeler kaydedilmektedir. Bunların yanı sıra, tüketici bilincinin artması ve sürdürülebilir gıda tüketimi eğilimlerinin güçlenmesi de önemli bir rol oynamaktadır. Tüketiciler, çevresel ve etik açıdan daha duyarlı ürünlere yönelmekte, bu da gıda endüstrisini daha sürdürülebilir uygulamalara teşvik etmektedir.

Özetle, iklim değışikliği ve artan nüfusun getirdiği zorluklara rağmen, tarım ve gıda üretim sistemlerinde sürdürülebilirlik ve verimlilik artışı sağlamak mümkündür. Bu doğrultuda bilgi temelli atılacak adımlar, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüme katkıda bulunacaktır.

Çukurova Üniversitesi ve Çukurova Teknokent iş birliğinde yürütölen Sektör Buluşmaları etkinlikleri kapsamında, bölge sanayisinin yeşil dönüşüme öncölük edebilecek üniversitenin altyapı ve imkanlarını daha yakından tanınması gerektiği ve üniversitede üretilen katma değeri bilginin sanayi ile daha fazla buluşması gerektiği gözlemlenmiştir. 12. Kalkınma Planı'nda da belirtildiği gibi, üniversite-kamu-sanayi etkileşim mekanizmalarının artırılması, üniversitelerde üretilen nitelikli bilginin ve insan kaynağının sanayiye aktarılması, kamu kaynaklarına erişimin kolaylaştırılması ve finansman modellerinin tanıtılması, bu eksikliklerin giderilmesi için son derece önemlidir. Bu doğrultuda, çözüme yönelik eylemlerle faaliyetler organize etmek büyük bir değeri taşımaktadır.

Çalıştayda ele alınan konu başlıkları, 12. Kalkınma Planı'nın yanı sıra Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda belirlenmiş, Çukurova Üniversitesi ve Çukurova bölgesinin yetkinlikleri ve problemleri göz önünde bulundurularak ürün/süreç/sonuç odaklı yaklaşımlar içeren

paneller tasarlanmıştır. Bu kapsamda, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda açılışa son, insana yakışır iş ve ekonomik büyüme, sanayi, yenilikçilik ve altyapı, iklim eylemi, sudaki yaşam, karasal yaşam ve amaçlar için ortaklıklar gibi konulara katkı sağlayacak içeriklerin panelistlerden hazırlanması beklenmiştir.

Çukurova Üniversitesi, 2023 yılında TÜBİTAK tarafından yapılan yetkinlik analizinde yeşil ve mavi temalı araştırma alanlarında kapasite ve kalite başlıklarında önde gelen bir araştırma altyapısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu altyapının ve insan kaynağının bölge ile ortak çalışmasının oldukça önemli olduğu düşünülmüştür. Bölgenin güçlü aktörlerinin de çalıştayda yer alması planlanarak, çalıştayın çarpan etkisinin artırılması hedeflenmiştir.

4. AÇILIŞ KONUŞMALARI

Çukurova Üniversitesi ev sahipliğinde 18 Temmuz 2024 tarihinde Çukurova Üniversitesi Araştırma Geliştirme Stratejileri Koordinatörlüğü ve Çukurova Teknokent ortaklığı; Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi, Adana Sanayi Odası ile Çukurova Kalkınma Ajansı paydaşlığıyla "**Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştay**" düzenlendi. Çukurova Teknokent'te düzenlenen çalıştayın açılış programına Adana Valisi Yavuz Selim Köşger, TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, Çukurova Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Meryem Tuncel, Adana Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Göktürk Boyvadaoğlu, Adana Sanayi Odası Başkanı Zeki Kıvanç, Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Sütcü, Çukurova Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Ahmet Rifat Duran, İl Sanayi ve Teknoloji Müdürü Remzi Özdoğan, bölge üniversitelerin rektörleri, Çukurova Üniversitesi Dekanları ve çok sayıda çeşitli kurumlardan akademisyen ve araştırmacı katıldı.

Prof. Dr. Meryem Tuncel – Çukurova Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Meryem Tuncel, Çukurova Bölgesi'ndeki araştırma ekosisteminin etkinliğini artırmayı, kurumları ve araştırma altyapıları arasındaki iş birliğini güçlendirmeyi amaçlayan önemli bir çalışmaya ev sahipliği yapmaktan duyduğu memnuniyeti katılımcılarla paylaştı. Çukurova'nın, zengin doğal kaynakları, güçlü sanayi ve tarım yapısıyla sadece Türkiye'nin değil, dünya genelinin dikkatini çeken bir bölge olduğunu hatırlatan Prof. Dr. Meryem Tuncel, Çukurova Bölgesinin potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirilmesi için, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini bir araya getirerek sinerji yaratılması gerektiğine yürekten inandığını belirtti.

faaliyetlerini bir araya getirerek sinerji yaratılması gerektiğine yürekten inandığını belirtti.

Araştırma altyapılarımızın güçlendirilmesinin, iş birliğimizin derinleştirilmesinin ve yenilikçi projelerin hayata geçirilmesinin ortak sorumluluk içerdiğini vurgulayan Prof. Dr. Meryem Tuncel, akademik dünyanın en iyi uygulamalarını, sanayi ve diğer araştırma kurumları ile birleştirerek bölgenin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmayı hedeflediklerini belirtti. Çukurova Üniversitesi olarak bu hedefler doğrultusunda atılacak her adımı desteklemeye devam edeceklerini, çevre odaklı sürdürülebilir ekonomik büyümeyi hedefleyen "mavi- yeşil büyüme yaklaşımıyla" üreticilere ve sanayicilere bölge kaynaklarının çevreye duyarlı şekilde kullanılabilmesi için gereken destek ve bilgi birikiminin aktarılmasını amaçladığını ifade eden Prof. Dr. Meryem Tuncel, birlikte atılacak her türlü adımın Çukurova Bölgesi'nin geleceğine yön vereceğini özellikle vurguladı.

Sayın Tuncel, ayrıca toplumumuzun yaşam kalitesinin artmasına ve ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına hizmet eden, bilim ve teknoloji alanlarında yenilikçi, yönlendirici, katılımcı ve paylaşımcı bir kurum olma vizyonunu benimseyen Türkiye Bilimsel Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK) Başkanı Sayın Prof. Dr. Hasan Mandal'a çalışmaya katılımlarından ve katkılarından dolayı teşekkür etti.

Zeki Kıvanç - Adana Sanayi Odası Başkanı

Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştayı'nın önemine dikkat çekerek sözlerine başlayan Adana Sanayi Odası Başkanı Zeki Kıvanç, yeşil dönüşümü ve karbon salınımını çok önemstediklerini belirtti. Adana Sanayi Odası olarak ihracatın yüzde ellisinin Avrupa Birliği ülkeleri ile gerçekleştirildiğini vurgulayan Sayın Zeki Kıvanç, 1 Ekim 2023'de başlayan karbon düzenleme mekanizmasında belirtilen uygulamaların 1 Ocak 2026'a kadar yapılmaması durumunda sınırda karbon vergisine tabi olunacağına dikkat çekti. Ürünlerimizin rekabetçi piyasada satılamaması durumunda

piyasadan çekilme riski olduğunu, bu nedenle karbon salınımına yönelik çalışmaların yapılmasının şart olduğunu vurguladı. Konuşmasında Başkan Zeki Kıvanç ayrıca, dünyadaki değişim ve dönüşüm için önümüzdeki zorlu koşulları aşmamız gerektiğini, sıfır karbon salınımına ulaşmamızın gelecek nesiller için önemini hatırlattı. Adana Sanayi Odası, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Çukurova Kalkınma Ajansı ile Çukurova Bölgesine Adana Sanayi Odası Kampüsü kazandırdıklarını belirten Başkan Zeki Kıvanç, kampüslerinde Dijital Dönüşüm Merkezi, Yenilik merkezi, Enerji Verimliliği Merkezi, Merkezi Eğitim ve Bilgilendirme Merkezi ve Su Verimliliği Merkezi gibi birçok merkez bulundurduklarını paylaştı. Başkan Zeki Kıvanç ayrıca bu merkezlerde Sanayicilere mentörlük yapıldığını, yeşil dönüşüm çalışmaları ile enerji israfını önlediklerini belirterek, Çukurova bölgesi için her zaman destek vermeye hazır olduklarını vurguladı.

Bekir Sütcü - Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi (AOSB) Yönetim Kurulu Başkanı

Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi (AOSB) Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Sütcü Sanayi Bölgesi hakkında bilgilendirme yaptı. Yarım asırdır sanayicilere ev sahipliği yapan, Türkiye'nin en büyük ve gelişmiş sanayi bölgesi olduklarını vurgulayan Başkan Bekir Sütcü, 45000 kişilik yüksek istihdam kapasitesi ile yaklaşık 2 milyar dolar ihracat kapasitesine sahip olduklarını belirtti. Türkiye'nin ihracat sıralamalarında ilk sıralarda yer alan ve Ar-Ge faaliyetlerini yürüten firmalara sahip olduklarını belirten Başkan Bekir Sütcü, planlı kalkınma için Ar-Ge ve inovasyon odaklı sanayileşmeye dikkat çekti. Başkan Bekir Sütcü ayrıca Üniversite-Sanayi iş birliği için Teknoloji Transfer Ofisi gibi çalışmalarını paylaştı. 2000-2024 döneminde proje

destek ofisi sayesinde yapılan çalışmalardan örnekler veren Başkan Bekir Sütcü, 445 farklı işletmeye ziyaretler gerçekleştirildiğini, 84 akademisyen ile firmaların 62 farklı Ar-Ge projesi kapsamında eşleştirildiğini belirtti. 2022-2024 döneminde Organize Sanayi Bölgesinin, firmalara KOSGEB, TÜBİTAK, Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Ajansı, Uluslararası Çalışma Örgütü gibi destekçilerle toplamda 250 milyon TL destek almalarında aracılık yaptığını belirten Başkan Bekir Sütcü, 2023 yılında sağlanan yatırım ve desteklerle 81 ilde sanayi bölgesi olarak ilk 10 içerisinde olduklarını da vurguladı. AOSB Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Sütcü Sanayi bölgesinde Ar-Ge kültürünün geliştirilmesi için bir istişare kuruluna sahip olduklarını, akademisyenlerle çalıştıklarını ve sanayi bölgesinde bulunan meslek yüksek okulunda düzenlenen Ar-Ge ve inovasyon projelerine de destek verdiklerine değindi. Yeşil mutabakat çalışmalarına da önem verdiklerini belirten Başkan Bekir Sütcü, kurum bazlı "Sera Gazı Hesaplama Yazılımı"nın da hazır olduğunu katılımcılarla paylaştı. Ayrıca bu yazılımın TSE tarafından doğrulanan ilk yazılım olduğunu ve akademisyenlerin sanayi ortamını tanımaları konusunda çalıştıklarını belirtti ve Çukurova Bölgesinin kalkınması için iş birliklerine açık olduklarını da vurguladı.

Yavuz Selim Köşger - Adana Valisi

Açılış konuşmalarının devamında Adana Valisi Yavuz Selim Köşger, Adana için yeşil dönüşümün önemine vurgu yaptı. Son dönemde oldukça gündemde olan hem üniversite-sanayi iş birliği hem de bu bağlamda iş insanlarımızı çok yakından ilgilendiren yeşil ve mavi dönüşüm konuları konuşmak üzere bir araya geldiklerini dile getiren Vali Yavuz Selim Köşger, insanın doğaya galip gelmesinden sonra çevresel sorunların ortaya çıktığını vurguladı.

Karbon salınımında Amerika'nın birinci, Çin'in ikinci, Avrupa ülkelerinin ise üçüncü sırada olduğunu hatırlatan Vali Yavuz Selim Köşger, insan hakları ve çevre uygulamaları hakkında bazı kuralların geliştirildiğini ve bu kurallar çerçevesinde sanayicilerin iş birliği içerisinde çalışmasının önemine vurgu yaptı.

İlk sanayileşmenin Adana'da başladığını ve kapasitesinin çok yüksek olduğunu belirten Vali Yavuz Selim Köşger, Çukurova Üniversitesinin de mevcut imkanlarına değindi. Adana Ana Konteynır Limanı ile ilgili önemli bir etabın geçildiğini de dile getiren Vali Köşger, kimya organize sanayi bölgesinin kurulmasından da bahsetti. Çukurova Teknokent'teki laboratuvarları yerinde incelediğini söyleyen Vali Yavuz Selim Köşger, laboratuvarların müthiş bir imkâna sahip olduğunu vurgulayarak sanayi bölgesi ile çalışmalar yapılabileceğini katılımcılara aktardı. Üniversite-sanayi iş birliğinin gelişmesi gerektiğine de dikkat çekerek sözlerini tamamladı.

5. KONFERANS KONUŞMALARI

10:15 – 10:45

Çukurova Üniversitesi Araştırma ve Geliştirme Stratejileri Koordinatörlüğü (ARGES)

Prof. Dr. Faruk Karadağ- ARGES Koordinatörü

ARGES birimi ve veriye dayalı araştırma yönetimi konulu sunumunu yapmak için sahneye çıkan Prof. Dr. Faruk Karadağ, çalışmaya desteklerinden dolayı katılımcılara ve yöneticilere teşekkür ettikten sonra, Çukurova Üniversitesi olarak bölgemizde Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması ve bölge kalkınmasına katkı sunmaya devam edeceklerini belirtti. Ayrıca, bu yıl ilki düzenlenen Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştayı'nı gelenek haline getirerek her yıl gerçekleştirmeyi amaçladıklarını ifade etti.

Prof. Dr. Faruk Karadağ, sunumunda araştırmanın birçok parametreden oluşan değişkenler içerdiğini ve dünya genelinde 1. nesil ve 2. nesil üniversitelerde araştırmanın sadece laboratuvar ölçeğinde kalabildiğini, ancak bugün araştırmanın toplumsal boyutunun ve sosyal ile beşerî etkilerinin en az bilimsel etkiler kadar değerli olduğunu vurguladı. Bu minvalde, Çukurova Üniversitesi'nde fen ve yaşam bilimlerinden sosyal ve beşerî bilimlere kadar birçok araştırma ve uygulama merkezi faaliyetlerini yürüttüğünü dile getiren Prof. Dr. Faruk Karadağ, bu merkezlerde tarımsal çalışmalardan çevresel çalışmalara, Türkoloji çalışmalarından göç araştırmalarına kadar birçok alanda akademik çalışmaların Çukurova Üniversitesi'nin nitelikli insan kaynağıyla yapılabildiğini katılımcılara aktardı.

Ulusal ve bölgesel partnerliklerin ve fon mekanizmalarının üniversitede yapılan araştırmalar için önemine vurgu yaparak sözlerine devam eden Prof. Dr. Faruk Karadağ, ARGES birimi ve Çukurova Teknokent ile bu çıktıkların niteliklerinin daha da artacağına olan inancını belirtti.

Sunumunda veri analitiği tanımının çeşitli bilim dallarında ve özel sektörde kullanıldığını belirten Prof. Dr. Faruk Karadağ, üniversiteler için yenilikçi yapılar kurgulanması gerektiğini vurguladı. Bu bağlamda, Çukurova Üniversitesi olarak Kalite Yönetim Bilgi Sistemi'ni (KYBS) geliştirdiklerini belirtti. KYBS sayesinde InCites, Clarivate Analytics, Türk Patent, Espacenet, YÖKSİS ve Avesis'i kullanarak verinin kurumsal takibinin sağlanabileceğini ve kalite strateji belgelerine destek sağlayacak, üniversite üst yönetimine karar desteği oluşturabilecek raporlamalar yapılabileceğini ifade etti.

Veriyi oluşturan kişinin araştırmacı olmasına rağmen, araştırmacıyı destekleyen stratejik mekanizmaların da bulunması gerektiğini belirten Prof. Dr. Faruk Karadağ, ARGES biriminde kırk yediden fazla fon mekanizmasına birebir destek sağlayabilecek bir ekibe sahip olduklarını ve bu ekibin fon duyurularından proje yazım desteğine kadar birçok aşamada yönlendirme yapabildiğini ifade etti. Ayrıca, üniversitedeki araştırmacıları bireysel bazda performans takibi ile izlediklerini ve bu doğrultuda yönlendirmelerde bulduklarını, araştırmacıların nitelikli ağlar oluşturması için etkinlikler planladıklarını sözlerine ekledi.

Prof. Dr. Faruk Karadağ, konuşmasının devamında Çukurova Teknokent'in yetkinliklerine değindi. Akademide üretilen bilgilerin ticarileşmesi için son derece önemli bir yapı olduğuna dikkat çekerek sözlerine başlayan Prof. Dr. Karadağ, şu anda içinde buldukları yapıda 176 firmaya, bunlardan 50'sinin akademisyen firması olduğunu, hizmet verdiklerini belirtti. Bu bölgede 762 kişinin çalıştığını ve sadece geçen yıl 219 projenin yürütüldüğünü, uluslararası projelerde önemli ortaklıklara imza attıklarını ve kurulan Kuluçka Atölyesi ve Dijital Fab Atölyesi ile girişimcilere daha fazla katkı sağladıklarını ifade etti.

"Tabii ki, ne yaparsak yapalım bunların sürdürülebilir kalması için siz değerli araştırmacılarımızla, yöneticilerimizle ve Çukurova bölgesiyle birlikte hareket edeceğiz" sözleriyle sunumunu sonlandıran

Prof. Dr. Faruk Karadağ, çalıştayda emeği geçen Çukurova Teknokent ve ARGES birimi personellerine ayrıca teşekkür ederek sözlerini tamamladı.

11:15 – 12:00

Yeşil ve Mavi Dönüşüm Odağında Birlikte Geliştirme ve Birlikte Başarma

Prof. Dr. Hasan Mandal - TÜBİTAK Başkanı

TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal Çalıştay'da "Yeşil ve Mavi Dönüşüm Odağında Birlikte Geliştirme ve Birlikte Başarma" başlıklı sunumu gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Hasan Mandal Konuşmasında başlangıcında, çalıştaya davet edilmesinden dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirdi ve Ekim ayında Adana'da düzenlenecek olan Teknofest hakkında önemli bilgiler verdi. TÜBİTAK'ın Teknofest'e önemli bir paydaş olduğunu ve Teknofest'in ülkemize olan katkılarını anlattı.

Prof. Dr. Hasan Mandal konuşmasının devamında, toplantıyı iki açıdan önemli bulduğunu, mavi ve yeşil dönüşümün ifadesinin bir arada kullanımının sınırlı olduğunu, mavi ekonomi ve yeşil ekonominin çalışmaya değer önemli konular olduğunu vurguladı. Bu iki alanda dünyamız için gelecekteki zorlukların neler olabileceğine değinen Prof. Dr. Hasan Mandal, bu alandaki sorunların ortak mutabakat ile çözülmesi gerektiğini, geçmişten günümüze dünya sıcaklığının arttığını, 2023 yılında dünya sıcaklığının 1.45 santigrat derece artış gösterdiğini, bu sorunlara yönelik çözümlerin yetersiz kaldığını ve yenilikçi çözümlere ihtiyaç olduğunu dile getirdi. Prof. Dr. Hasan Mandal, gelecekteki küresel risklerin ilk defa otoriteler tarafından çok benzer şekilde ifade edilmeye başlandığını ve bu anlamda sorunları çözmeye yönelik ortak mutabakatın yüksek olduğunu, çözüm konusunda herkesin önerisi olduğunu söyledi.

Araştırma ve geliştirme, akademi için hem fırsat alanı olduğu hem de sorumluluk alanı olduğunu dile getiren Prof. Dr. Hasan Mandal, bu alanda kurumların altyapılarının ne kadar yeterli olduğunun değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı. Ayrıca yüksek kaynak tüketimi ve sera gazı salımı eğilimlerinin

değiştirilmesi için kaynak verimliliği ve iklim dostu enerji yaklaşımları içeren sürdürülebilir döneme geçiş çabalarının daha fazla olması gerektiğini belirtti.

Prof. Dr. Hasan Mandal, 2050 yılındaki olumsuz hedeflere ne yazık ki 2023 yılında ulaştıklarını ve bu problemin sadece %10'luk bir kısmına çözüm üretilebildiği katılımcılara aktardı. Dünya genelinde kaynak verimliliğinin yetersizliği hakkında bilgiler paylaşarak Avrupa Yeşil Mutabakatı odaklı tarım ve gıda alanında net-sıfır salımlara yönelik 2030 hedeflerine ilişkin bilgi verdi.

Mavi dönüşüm tarafında ise üç tarafı denizlerle çevrili ülkemiz için denizlerimizin ekonomi ve istihdam açısından önemli bir fırsat olduğunu belirten Prof. Dr. Hasan Mandal, mavi dönüşüm ve mavi ekonomiye odaklanması gerektiğine ve bu alandaki sorunların çözümü için araştırma boyutunun daha aktif olarak ele alınmasının öneminden bahsetti. Mavi biyoteknoloji uygulamaları arasında; ilaç keşfi, aşı geliştirme, genomik, biyomühendislik ve su arıtmanın ilk beşte yer aldığını ve bu alanların ülkemizde çalışılması gerektiğini belirtti.

Prof. Dr. Hasan Mandal, 2024 yılının en önemli on gelişen teknolojisi arasında yeşil ve mavi ekonomi noktasında karbon yakalayan mikroplar ve alternatif hayvan yemleri alanlarının büyük bir çalışma alanı olduğunu ve bu çalışmaların ekonomik olarak da değerli olduğunu söyledi.

Yeni araştırma ufuklarından örnekler veren Prof. Dr. Hasan Mandal, araştırma ekosistemini geliştirmek, yetişmiş insan kaynağını artırmakla ilgili üniversite-kamu-sanayi TÜBİTAK destek mekanizmalarından bahsetti. 2024-2028 yıllarında ana vizyonunun "Türkiye Yüzyılında çevreye duyarlı, afetlere dayanıklı, ileri teknolojiye dayalı yüksek katma değer üreten, geliri adil paylaşan, istikrarlı, güçlü ve müreffeh bir Türkiye" olduğunu, Yeşil ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim başlığın altında Bilim, Teknoloji ve Yenilik olduğunu vurguladı.

Çukurova Üniversitesinin, TÜBİTAK tarafından desteklenen çeşitli proje sayıları ve bütçeleri ile TÜBİTAK tarafından hazırlanan yetkinlik analizinde Çukurova Üniversitesinin öne çıktığı alanlar hakkında bilgi veren Prof. Dr. Hasan Mandal, ayrıca yeşil ve mavi dönüşüm odağında deniz kirliliği, kıyı ötesi rüzgâr türbinleri ve yenilenebilir enerji sistemleri ile sürdürülebilir tarım kapsamında Çukurova Üniversitesi tarafından yürütülen TÜBİTAK destekli projelerden örnekler sunarak sözlerini tamamladı.

6. PANEL KONUŞMALARI

Panel: Yeşil Üretim Süreçleri İŞ Birliği Olanakları

Moderatör	Prof. Dr. Tunç Tüken
Adana Sanayi Odası	Veli OĞuz
Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	Ersin Akpınar
Çukurova Kalkınma Ajansı	Ahmet Rifat Duran
Adana KOSGEB İl Müdürlüğü	Merve Ballı

Adana Sanayi Odası- Veli OĞuz

Adana Sanayi Odası Genel Sekreteri Veli OĞuz 'Yeşil Üretim Süreçleri İŞ Birliği Olanakları' başlıklı sunumunu gerçekleştirdi. Dört temel alt başlık içeren sunumun birinci kısmında; Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına değinerek Dünyadaki gelişmelerden bahsetti. İkinci kısımda; İklim Değişikliği ile Mücadele Kapsamında Türkiye'deki Gelişmeler hakkında bilgi verdi. Özellikle 2053 yılında Karbon-Nötr hedeflerine ulaşmaya odaklandıklarını vurguladı. Üçüncü kısımda; Adana Sanayi Odası'nın çalışmalarını katılımcılarla paylaştı. Stratejik planlarını 6 ana başlık altında sınıflandırarak ortaya koydukları hedefler ile değer yaratmayı amaçladıklarını belirtti. Adana Sanayi Odası olarak kurdukları Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezi, Sürdürülebilirlik Merkezi, Proje Geliştirme ve Dış Ticaret Merkezi, Mesleki Gelişim ve Belgelendirme Merkezi, Enerji Verimliliği DanıŐmanlık Merkezi ile Adana Sanayi Kampüsü'nün faaliyetleri ve kazanımları hakkında bilgi verdi. Saha ziyaretleri ile bölgenin sanayisinin yeşil üretim teknolojilerine uyumunun geliştirilmesine ve yeşil üretim kültürünün yaygınlaşmasına sağladıkları katkılara değindi. Son kısımda ise Adana Sanayi Odası'nın iyi uygulama örneklerini katılımcılarla paylaştı. Adana Sanayi Odası EĞitim ve DanıŐmanlık A.Ő.'nin TÜBİTAK 1831 Yeşil İnovasyon Teknoloji Mentorluk Çağırısı çerçevesinde 25 çözüm ortağından biri olarak seçildiği belirtti. Bölgedeki kurumlar arasında bilgi paylaşımını, iş birliğini teşvik etmek ve sanayicileri bilgilendirmek için toplantılar düzenlediklerini, eğitimler ile farkındalık arttırıcı çalışmalar yaptıklarını vurguladı. Bu kapsamda 2023 yılında 10'dan fazla eğitim ve 500'den fazla katılımcı ile eğitimler düzenlediklerini belirtti. Sürdürülebilirlik konularının yer aldığı eğitimlerinden bahsederek, 30'dan fazla firmada projelerin uygulanması durumunda yaklaşık 90 Milyon TL üzerinde tasarruf potansiyeli olduğunu vurgulayarak sunumunu tamamladı.

Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü-Ersin Akpınar

Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi Bölge Müdürü Ersin Akpınar 'Yeşil Mutabakat Çalışmaları' isimli sunumunu gerçekleştirdi. Toplamda 21 farklı sektör ile Türkiye'nin istihdam ve üretim gücüne güç katarak ekonominin kalkınmasında destek olduklarını ifade etti. Yeşil Mutabakat kapsamında, Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesine ve Sanayicilerine yönelik ortaya koydukları çalışmalardan ve projelerden bahsetti. 2021 Yılı Mayıs ayında AOSB Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Proje Destek Ofisi bünyesinde Yeşil OSB ve Sürdürülebilirlik Birimi kurulduğunu belirtti. İlkini 2021 yılı Temmuz ayında düzenledikleri 1.Yeşil Mutabakat Çalıştay'ında ana temalarının Yeşil Mutabakat ve Sürdürülebilirlik olduğunu ifade etti. Yine aynı yıl Kasım ayında 2.Yeşil Mutabakat Çalıştay'ını düzenlediklerinden, AB Yeşil Mutabakat Pilot Projesi Kapsamında Kamu, Üniversite ve STK'ların Rolü Zirvesi'nden bahsetti.2023 yılı Temmuz ayında ise 2. Yeşil Mutabakat Çalıştay'ı kapsamında düzenlenen EKO-AOSB Projesi GeliŐme Toplantısının bölge sanayicilerinin katılımı ile gerçekleŐtiĐini belirtti. 14064-1 Sera Gazı Emisyonu hesaplamasının kendi çalışanları tarafından yapıldığını belirtti ve TSE tarafından doğrulanmış ilk Organize Sanayi Bölgesi olduklarını aktardı. Ayrıca TSE tarafından sertifikalı Türkiye'deki ilk yazılım olduğunu ifade etti ve avantajlarını anlattı. AOSB Bölge Müdürlüğü olarak, 'Avrupa Yeşil Mutabakatı Çerçevesinde Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi'nin Eko-

Endüstriyel Parka Dönüştürülmesi Amacıyla Döngüsel Ekonomi ve Endüstriyel Simbiyozun Geliştirilmesi' isimli TÜBİTAK 1005 Projesi yürüttüklerini belirterek projenin 6 alt hedeflerinden bahsetti. Sunumunun ikinci kısmında sanayicilere yönelik karbon emisyonu hesaplama çalışmalarını ve Ar-Ge proje çalışmalarını aktardı. Ayrıca TEVMOT Projesinden ve sanayicilere yönelik sağladığı yararlarından bahsederek konuşmasını tamamladı.

Çukurova Kalkınma Ajansı- Ahmet Rifat Duran

Çukurova Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Ahmet Rifat Duran 'Sürdürülebilirlik ve Yeşil Dönüşüm Faaliyetleri' konulu bir sunum gerçekleştirdi. Konuşmasına İmalat Sanayinde Rekabet Gücünün Artırılması Sonuç Odaklı Programı, Sürdürülebilir Büyüme ve Yeşil Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı ve Dirençli ve Gelişen Kırsal Alanlar Sonuç Odaklı Programı'ndan bahsederek başladı. Özellikle Sürdürülebilir Büyüme ve Yeşil Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı kapsamında bölgede yeşil dönüşümü gerçekleştirmek amacıyla, sanayi üretimi ile temiz enerji ve temiz teknolojiler alanlarındaki potansiyelin desteklenerek yatırım ortamının ve rekabetçiliğin güçlendirilmesinin amaçlandığını vurguladı. Bu çerçevede 3 özel amaçtan bahsetti. Bunların; Sürdürülebilirlik temelinde ekonomik gelişmeyi hedefleyen yeşil büyüme yaklaşımıyla üreticilere ve sanayicilere bölge kaynaklarının çevreye duyarlı şekilde kullanılabilmesi için gereken desteğin sağlanması, Bölgenin tarım ve sanayi üretimi ile temiz enerji ve temiz teknolojiler alanlarındaki potansiyelinin desteklenerek yatırım ortamının iyileştirilmesi ve rekabetçiliğin güçlendirilmesi, Bölgede gelişmeye uygun mavi ekonomi sektörlerinin belirlenerek yenilikçi uygulamalar ile desteklenmeleri ve bölgede üretim ve istihdamın artırılmasına katkı sağlanması olduğunu belirtti . Sürdürülebilir Büyüme ve Yeşil Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2024 yılında devam eden çalışmaları anlattı. Üreten Şehirler Tematik Teknik Destek Programı kapsamında 2023 yılında Adana'da 14 ve Mersin'de 11 olmak üzere toplam 25 işletmenin projesinin desteklendiğini vurguladı. 2024 Yılı Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı kapsamında, işletmelerin dijital teknolojileri kullanma düzeylerini ve bu teknolojilerin iş stratejisi, iş süreçleri ve müşteri deneyimlerine nasıl entegre edildiğini belirlemek için 'dijital olgunluk seviyesi' ölçümleri yapacaklarını belirtti. Aynı zamanda ajansın AB 2021--2027 bütçe döneminde ülkemizin ilk kez dahil olduğu "Interreg NEXT Akdeniz Havzasında Sınır Ötesi İş Birliği Programı'na 6 proje sunduğunu ifade etti. Ayrıca Çukurova Kalkınma Ajansı'nın 3 projeye konsorsiyum lideri olarak başvuru yaptığını ve Interreg NEXT Akdeniz Havzasında Sınır Ötesi İş Birliği Programı kapsamında Ajans'ın proje hazırlık süreçlerine aktif katılım sağladığı iki projede ortak ve bir projede iştirakçi olarak yer aldığını belirtti. Sosyal Olarak Kapsayıcı Yeşil Dönüşüm (So Green) Programı 'nın hedefinden, kapsadığı pilot ajans ve bölgelerinden ayrıca projenin bileşenlerinden ve proje kapsamında kurumsal iş birliği faaliyetlerinden bahsederek, ihtiyaç alanlarının belirlenmesi sonrasında proje önerileri geliştirildiğini belirterek sözlerini tamamladı.

Adana KOSGEB İl Müdürlüğü- Merve Ballı

Kobi uzmanı Merve Ballı 'Yeşil Sanayi Destek Programı' başlıklı sunumunda; Dünya Bankası ile Türkiye'deki sanayi firmaları için etkin bir yeşil dönüşümü desteklemek amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB ve TÜBİTAK tarafından toplam 450 Milyon ABD Doları bütçe ile Türkiye Yeşil Sanayi Projesi (2023-2029) yürütüleceğinden ve Yeşil Sanayi Destek Programı kapsamında 2 Proje Teklif Çağrısı hazırlandığından bahsetti. Yeşil Sanayi Destek Programı başvuru uygunluk koşullarına yönelik bilgi verdi. Aynı zamanda Sanayi KOBİ'lerinin Güneş Enerjisi Yatırımlarının Desteklenmesi Proje Teklif Çağrısı ve Sanayide Temiz ve Döngüsel Ekonomi Proje Teklif Çağrısı hakkında detaylı bilgi vererek, proje ile beklenen sonuçları katılımcılara aktardı. Yeşil Sanayi Destek Programı'nın başvurudan itibaren proje sonrası izleme sürecine kadar olan aşamalarını detaylandırarak sunumunu sonlandırdı.

Panel: Yeşil Araştırma Süreçleri İş Birliği Olanakları

Moderatör	Prof. Dr. Serkan Selli
Ziraat Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Nazan Koluman
Mühendislik Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Ali Keskin
İktisadi ve İdari Bilimler Dekanı	Prof. Dr. Serkan Yılmaz Kandır
Su Ürünleri Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Mahmut Ali Gökçe
Subtropik Meyveler Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doç. Dr. Asime Filiz Çalışkan Keçe
Botanik Bahçesi Uygulama ve Araştırma Merkezi	Prof. Dr. Halil Çakan
Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	Prof. Dr. Halime Ömür Paksoy

Ziraat Fakültesi Dekanı - Prof. Dr. Nazan Koluman:

Türkiye'nin en eski ve en köklü Ziraat Fakülteleri'nden biri olan Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nazan Koluman; yıllar boyunca edinilmiş kazanımlar sayesinde güçlü altyapı, nitelikli personel ve dinamik bir akademiysen kadrosuna sahip olduklarını vurguladı. Temel eğitim programlarında 'sürdürülebilir gelecek' temasına önemli oranda yer vererek bu bilinçle yetişecek nesillerin artması gerekliliğini belirtti.

Prof. Dr. Nazan Koluman; topraksız dikey tarım, örtü altı yetiştiricilik, konvansiyonel uygulamaların iyi tarım uygulamalarına dönüştürülmesi, dirençli ve katma değerli yeni bitkisel çeşitler elde etmek için ön ıslah stratejilerinin iklimsel değişikliğe uyumda kullanılan yöntemler olduğunu ve Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde bu çalışmaların sürdürüldüğünü ifade etti. Prof. Dr. Nazan Koluman;

- Türkiye tarımsal üretiminde küresel iklim değişikliğine uyumlu sürdürülebilir tarım teknolojileri platformu,
- Portakal kabuğu atığının kireçli topraklarda yetiştirilen çilek bitkisine etkilerinin belirlenmesi,
- İlaçlamalar sırasında çiftçilerin sürüklenen pestisitlere maruziyetinin belirlenmesi,
- Denizel ve tarımsal kaynaklardan elde edilen biyoaktif bileşenlerin gıda arzı güvenliği açısından değerlendirilmesi ve farklı gıda matrislerine uygulaması
- Biyogaz tesisi kaynaklı organomineral gübrelerin üretimi ve buğdayda agronomik etkinliklerin araştırılması

çalışmalarının bu alanda yapılan birçok çalışmadan yalnızca birkaç örnek olduğunu belirterek yeni projelerin devam ettiğini, iş birlikleri ile bu alanda daha hızlı gelişmeler kaydedileceğinin altını çizdi.

Mühendislik Fakültesi Dekanı, Prof. Dr. Ali Keskin

Prof. Dr. Ali Keskin, Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) tarihçesi ve amaçları hakkında bilgi vererek bu mutabakatın 'Avrupa Birliği (AB)'ni kaynak-verimli, rekabetçi ve modern bir ekonomik yapıya kavuşturmayı öngören AYM, üretimden ticarete, enerjiden ulaştırmaya, tarımdan vergilendirmeye kadar pek çok alanı kapsayan köklü bir dönüşüm planı' olduğunu söyledi. Ayrıca Fit for 55 (55'e uyum) kavramını açıklayan Prof. Dr. Ali Keskin, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 1990'daki emisyon seviyesine kıyasla 2030 yılına kadar yüzde 55 oranında azaltım sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için hazırlanan mevzuat değişikliği paketi hakkında bilgilendirmeler yaptı.

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması ile Fit for 55'in uluslararası ticareti doğrudan etkileyecek düzenlemeler olduğunu anlatan Prof. Dr. Ali Keskin, belirli sektörlerdeki ürünlerin üretim aşamasında

salınan karbon emisyonlarına ilişkin raporlama yapmaları ve bu emisyonlar için karbon ücreti ödemelerinin söz konusu olacağını söyledi.

Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi bünyesinde bulunan Mühendislik anabilim dallarını ve bu dallarda yürütülen sürdürülebilirlik çalışmalarını değerlendirerek sözlerini tamamladı.

İktisadi ve İdari Bilimler Dekanı, Prof. Dr. Serkan Yılmaz Kandır;

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde yeşil üretim, yeşil ekonomi, yeşil finansman, yeşil paarlama ve sürdürülebilirlik alanlarındaki bilimsel faaliyetlerinden, bu alanda hazırlanmış tezlerden bahseden Prof. Dr. Serkan Yılmaz Kandır yeşil üretim süreçleri alanında mevcut ve potansiyel iş birliklerinin altını çizdi.

Prof. Dr. Serkan Yılmaz Kandır, sürdürülebilirlik için Yeşil Tedarik Zincirlerinin kullanılmasının, Sürdürülebilir Tedarik Zincirlerinde Blok Zinciri Teknolojisinin kullanılması gerekliliğini katılımcılara hatırlatarak lojistik sektöründe blok zinciri teknolojisinin kullanılmasının operasyonel verimliliği geliştirebileceği ve sürdürülebilir verimliliği sağlayabileceği görüşlerini aktardı.

Prof. Dr. Serkan Yılmaz Kandır konuşmasında; 'Sürdürülebilirlik raporlaması, paydaşlara bir şirketin toplumdaki rolü ve topluma katkısı hakkında bilgi sağlar ve bir şirketin ekonomik, çevresel, sosyal ve yönetim konularındaki performansını gösterir. Sürdürülebilirlik raporlaması geleneksel raporlamadan farklı olarak, sadece finansal bilgilerin değil finansal olmayan bilgilerin de dikkate alınması gerekliliğini göstermektedir' sözleri ile özellikle sürdürülebilirlik raporlamalarının önemini vurguladı.

Yeşil tahviller hakkında bilgi veren Prof. Dr. Serkan Yılmaz Kandır yeşil tahvilleri çevreye ve iklime pozitif yönde etki eden ve yeşil projelerin finansmanı için kullanılan finansal bir araç olduğunu söyledi. Ayrıca Türkiye'de yeşil projelerin finansmanında yeşil tahvillerden daha fazla yararlanmanın önemine değinerek konuşmasını tamamladı.

Su Ürünleri Fakültesi Dekanı, Prof. Dr. Mahmut Ali Gökçe;

Avrupa Birliği'nin 2030 ve 2050 iklim hedeflerini anlatan Prof. Dr. Mahmut Ali Gökçe, bu hedeflere ulaşmak için; Sanayinin temiz ve döngüsel ekonomi için harekete geçirilmesi, araştırmanın harekete geçirilmesi ve inovasyonun artırılması, toksiksiz bir çevre için sıfır kirlilik hedefi, ekosistem ve biyoçeşitliliğin korunması ve geri döndürülmesi, çiftlikten çatala adil, sağlıklı ve çevre dostu bir gıda sisteminin oluşturulması stratejilerinin öneminden bahsetti.

Konuşmasının devamında Avrupa Yeşil Mutabakatının biyoçeşitlilik, tarladan sofraya, temiz enerji, sürdürülebilir sanayi, inşaat ve revonasyon, sürdürülebilir hareket ve kirliliğin ortadan kaldırılması adındaki yedi strateji başlıklarını detaylı olarak aktardı.

Prof. Dr. Mahmut Ali Gökçe, sürdürülebilirlik alanında Su Ürünleri Fakültesi'nin olanakları ve çalışmaları hakkında detaylı bilgi vererek Su Ürünleri Fakültesi'nde yürütülen çalışmalara değinerek sözlerini tamamladı.

Subtropik Meyveler Araştırma ve Uygulama Merkezi, Doç. Dr. Asime Filiz Çalışkan Keçe;

Doç. Dr. Asime Filiz Çalışkan Keçe, konuşmasına Subtropik Meyveler Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin hangi ihtiyaçları karşılamak amacıyla kurulduğunu anlatarak başladı. Konuşmasına özellikle turunçgil hastalıkları ve yıllar içerisinde bu hastalıkların çözümü için merkezlerde yapılan çalışmalardan bahsederek devam etti.

Doç. Dr. Asime Filiz Çalışkan Keçe, Subtropik Meyveler Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne ait altyapı olanaklarını görseller ile katılımcılara sundu. Subtropik Meyveler Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde aktif bir şekilde hastalıklardan arındırılmış fidan üretimi ve satışı yapıldığını aktaran Doç. Dr. Asime Filiz Çalışkan Keçe yeşil üretim süreçlerine ve sürdürülebilirliğe katkı sunacak yeni türlerin geliştirilmesi araştırmaların da yürütüldüğünü bildirdi.

Doç. Dr. Asime Filiz Çalışkan Keçe, yeterli altyapı ve deneyimli personelin bulunduğu Subtropik Meyveler Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde iş birliği potansiyelinin yüksek olduğunu belirterek konuşmasını sonlandırdı.

Botanik Bahçesi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Prof. Dr. Halil Çakan;

Botanik Bahçeleri bilimsel ve eğitsel amaçlar için kurulur cümlesi ile konuşmasına başlayan Prof. Dr. Halil Çakan, botanik bahçelerinin önemini detaylı olarak paylaştı. Botanik Bahçesi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin konumu ve olanakları hakkında bilgiler paylaşan Prof. Dr. Halil Çakan iş birliği olanakları için gerekli altyapıya sahip olduklarını vurguladı.

Prof. Dr. Halil Çakan, katılımcılara 'Bazı tıbbi bitkilerin antibakteriyel ve antibiyofilm oluşumu üzerine etkilerinin araştırılması' isimli çalışmanın bu merkezde tamamlandığı bilgisini verdi. Ayrıca yeni çalışmalar için öneriler geliştirdiklerini (lastik üretimi için kauçuğa alternatif bitkiler önerisi) aktaran Prof. Dr. Halil Çakan, yeşil araştırma süreçleri için potansiyel iş olanaklarının geliştirilebileceğini söyledi.

Prof. Dr. Halil Çakan, konuşmasını dünyada yeşil kampüs kavramının geliştirilmesi gerektiğini bunun için de botanik bahçelerinin önemli olduğunu aktararak sonlandırdı.

Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Prof. Dr. Halime Ömür Paksoy;

Prof. Dr. Halime Ömür Paksoy, konuşmasına yeşil dönüşümün önemini ve bu süreçlerin başarılı bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan iş birliklerini anlatarak başladı.

Prof. Dr. Halime Ömür Paksoy yeşil dönüşüm süreçleri ile ilgili yaptıkları çalışmaları olduğu bunlardan bir kısmının TÜBİTAK ve AB Ufuk Avrupa projelerinin yanı sıra NATO, Erasmus projeleri olduğunu vurguladı. Geliştirdikleri üniversite sanayi iş birliği projeleri çerçevesinde elde ettikleri çıktıları özetleyen Prof. Dr. Halime Ömür Paksoy, çalışmalarında yeşil dönüşüm vurgusunun merkezde olduğunu belirterek konuşmasını sonlandırdı.

Panel: Mavi Yeşil Dönüşüm Paneli

Moderatör: Prof. Dr. Fatih Özoğul

Moderatör Prof. Dr. Fatih Özoğul, panellerin açılışında yaptığı konuşmada; iklim değişikliği ve çevresel degradasyonun, dünyadaki kaynaklar üzerinde olumsuz etkiler yaratmaya devam ettiğini ve iklim değişikliğinin etkileri ile hızla artan nüfusa sağlıklı yiyecekler sağlama zorunluluğunun dünyanın en önemli sorunları arasında olduğunu dile getirmiştir. Artan kentleşme ve iklim krizine rağmen tarım ve gıda endüstrisinin hızla büyümekte olduğunu belirten Prof. Dr. Fatih Özoğul, ancak kısıtlı kaynaklar ve verimsiz kaynak yönetiminin tarım ve gıda üretim sistemlerinde dönüşümü daha da elzem kıldığını vurgulamıştır. Bu bağlamda, Çukurova Üniversitesi Biyoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi altında yöneticiliğini yaptığı “Mavi Yeşil Dönüşüm Platformu” nun, tarım ve gıda üretim sistemlerindeki bu dönüşüm sürecinde ülkemizin de söz sahibi olması ve ülke kaynaklarımızın verimliliğine katkı sağlayabilecek katma değerli çözümler üretebilmek amacıyla kurulduğunu belirtmiştir.

Platform çatısı altındaki etkileşimi artırmak amacıyla bu panellerin organize edildiğini dile getiren Prof. Dr. Fatih Özoğul, iklim değişikliği ile uyum/mücadele, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Hedefleri, 12. Kalkınma Planı ve Avrupa Yeşil Mutabakatına yönelik öncelikli Ar-Ge ve yenilik konularına yoğunlaştığını ifade etmiştir.

Mavi Yeşil Dönüşüm panellerine 10 farklı kurumdan araştırmacılar ve özel sektör temsilcileri katılmıştır. Katılımcılar; enerji teknolojilerinin yeşil dönüşüme etkisi, sürdürülebilir atık yönetimine dair yenilikçi çözümler, biyoçeşitliliğin izlenmesi, toprak ve su sağlığı, tarımda dijital dönüşüm, gıda monitörizasyonunda yapay zeka ve blok zincir kullanımı, denizel kaynakların katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi gibi alanlarda sunumlar yapmışlardır.

Çalıştayın bu bölümünde, ilgili alanda etkileşimin araştırmacı ve özel sektör bazında artırılmasını sağlamak amacıyla beşer dakikalık kısa sunumlarla araştırmacılar, ne tür katma değerli ürünler geliştirdiklerini ve araştırma ekiplerinin yetersiz kaldığı konularda platformun nasıl bir çözüm geliştirmesi gerektiğini odak grup şeklinde tartışmışlardır.

Çalıştayın bu bölümüne katılım gösteren ve sunum yapan araştırmacılar ve kurumları şu şekildedir;

Kurumu	Adı Soyadı	Kurumu	Adı Soyadı
Çukurova Üniversitesi	Prof. Dr. Yeşim Özoğul	Selçuk Üniversitesi	Prof. Dr. Mustafa Ersöz
	Prof. Dr. Umut Orhan	Erciyes Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Fatma Nazlı Özsolak
	Dr. Öğr. Üyesi Suna Kızılyıldırım		Doç. Dr. Serkan Dayan
	Prof. Dr. İbrahim Ortaç	Uludağ Çevre Teknolojileri AŞ.	Erdem Kestioğlu
	Prof. Dr. Dilek Bostan Budak	Diasol Ar-Ge Müh. AŞ.	Dr. Semih Öncel
	Dr. Öğr. Üyesi Veli Özbolat	Mersin Üniversitesi	Doç. Dr. Elif Erdoğan Eliuz
	Doç. Dr. Yusuf Kuvvetli	Kayseri Şeker AŞ.	Enfal Çömlekçi
	Prof. Dr. Gülfeza Kardaş		Hatice Gül Solmaz
	Prof. Dr. H. Yıldız Daşgan	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Doç. Dr. Sercan Karav
Pak Gıda AŞ.	Mustafa Türker	TÜBİTAK MAM	Doç. Dr. İlke Gürol
	Filiz Alemdar		Merve Çolak

7. KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME

Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştayı'nın kapanışında, Prof. Dr. Faruk Karadağ, çalıştayın temel hedeflerinin Çukurova bölgesindeki Ar-Ge faaliyetlerini artırmak, üniversite-sanayi iş birliğini güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için araştırma ve üretim ekosistemini geliştirmek olduğunu belirtti. Yeşil üretim ve araştırma süreçleri ile mavi dönüşüm konularında gerçekleştirilen panellerin, çevresel sürdürülebilirlik ve su ekosistemlerinin korunması açısından önemli iş birlikleri sunduğunu vurguladı. Çukurova Üniversitesi'nin geliştirdiği Kalite Yönetim Bilgi Sistemi (KYBS) ile verinin kurumsal takibinin sağlandığını ve üniversitenin araştırma kalitesinin artırıldığını ifade etti. ARGES birimi ve fon mekanizmaları ile geniş kapsamlı destekler sunularak, üniversitenin araştırma kapasitesinin stratejik partnerlikler aracılığıyla güçlendirildiğini aktardı. Çukurova Teknokent'in 176 firma ve 50 akademisyen firmasıyla yürüttüğü projelerin ticarileşme ve uluslararası iş birlikleri açısından büyük önem taşıdığını belirtti. Gelecek yıllarda Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştayı'nı geleneksel hale getirme hedefiyle, araştırmacılar, yöneticiler ve bölge halkıyla sürdürülebilir iş birlikleri kurmayı amaçladıklarını söyleyerek, çalıştaya katkı sağlayan herkese teşekkür etti ve gelecek yıl düzenlenecek çalıştaya davette bulundu.

8. SONUÇLAR

Çukurova Üniversitesi ve Çukurova Teknokent iş birliğinde, Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi, Adana Sanayi Odası, Çukurova Kalkınma Ajansı ve Adana KOSGEB İl Müdürlüğü paydaşlığı ile düzenlenen Çukurova Araştırma ve İş Birliği Çalıştayı, Çukurova Bölgesi'ndeki araştırma ekosisteminin etkinliğini artırmayı ve kurumlar ile araştırma altyapıları arasındaki iş birliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalıştayda, nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesi, altyapıların ortak kullanımı, yüksek katma değerli akademik çıktılar elde edilmesi ve katılımcı kurumların birbirlerini ve Ar-Ge/Ür-Ge potansiyellerini tanımaları hedeflenmiştir. Ayrıca, altyapılara (üniversiteye, kamuya ve özel sektöre ait), fonlara (dış kaynaklı ve kamuya ait) farkındalığın artırılması ve üniversitenin geleceğe yönelik stratejilerini belirlemek amacıyla çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Bu bağlamda;

- 1- Çukurova Üniversitesi araştırma faaliyetlerini sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda yaptığı, bu sayede tüm bilimsel alanlarda nitelikli akademik çıktılar verdiği; dolayısıyla araştırma üniversitesi kimliğini kazandığını fakat bunun sürekli olarak ileri taşımak için hamleler yapılması gerektiği,
- 2- Araştırmanın en önemli kriterleri olarak; Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve 12. Kalkınma Planı başta olmak üzere ülkemizin öncelikli alanlarıyla eşleşmesi gerekliliğinin vurgusunun BAP fonlarında teşvik edilmesi,
- 3- Üniversite bünyesindeki araştırma birimleri ve merkezlerinin personel ve altyapı olarak güçlendirilmesi gerektiği belirlenmiş bununla ilgili eyleme geçilmesi,
- 4- İş birlikleri için bölgede araştırma ekosisteminin bileşenleri ile güçlü birliktelikler oluşturmanın gerekliliği konusunda hemfikir olunmuştur. Bu doğrultuda Üniversite, Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi, Çukurova Kalkınma Ajansı, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü ve Adana KOSGEB İl Müdürlüğü ile ortak çalışma takvimi belirlenmesi ve birbirini tamamlayan etkinlikleri ortaklaşa yürütülmesi, özellikle sektörel çalıştaylar düzenlenerek hem Yeşil Mutabakat uyum süreçlerinin hem de AB ve kamu fonlarına yönelik başvuruların arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- 5- Ortak etkinlik takvimi için bölge dinamiklerinin sahip olduğu altyapının ortaklaşa kullanılması,
- 6- Üniversite sanayi iş birliği geliştirilebilecek altyapıların sektöre tanıtılması için merkez altyapılarına ait envanter çalışmalarının yapılması, bölge ve ülke açısından öncelikli alanların belirlenerek güncellemelerin yapılması gerektiği anlaşılmış ve bu konuda planlama sürecine girilmesi,
- 7- Üniversite de üretilen fikri mülkiyetin katma değeri yüksek bir hal alması için TÜBİTAK tarafından geliştirilen üniversite-sanayi iş birliği odaklı fon mekanizmalarıyla ilgili özel çalışma yapılması ve teşvik mekanizması geliştirilmesi,
- 8- Çok disiplinli ve interdisiplinli çalışmanın önemi anlaşılmış, bu alanda odak grup çalışmaları yapılması,
- 9- Çoklu iş birlikli çalışma kültürünün üniversite içinde yaygınlaşması için üniversitenin dışında da kurgusu yapılan AB projeleri başta olmak üzere TÜBİTAK 1004, SAYEM gibi programlara katılımın artması için teşvik mekanizması geliştirilmesi,
- 10- TÜBİTAK 2244 mekanizmasından daha çok faydalanmak için teşvik sistemleri geliştirilmesi,
- 11- Çukurova Teknokent bünyesinde akademik girişimci firma sayısının artırılması yoluyla yüksek teknoloji ürünlerin bölgede üretilebilmesi için mentorluk sağlanması,
- 12- Bölgede fon sağlayıcı kuruluşlar olan KOSGEB ve Kalkınma Ajansı ile daha sık faaliyetler yapılması,
- 13- Ufuk Avrupa, Dijital Avrupa ve Yaratıcı Avrupa çağrılarında en yüksek seviyede fayda sağlanabilmesi politika geliştirilmesi,
- 14- Ulusal fon kaynaklarından araştırmacıların temel Ar-Ge konularında daha fazla destek almak için yapıların işler hale getirilmesi,
- 15- Sosyal ve Beşerî Bilimler alanında araştırma alanları çeşitliliğinin artırılması ve TÜBİTAK 3005 fonu başta olmak üzere, fon programlarından maksimum seviyede faydalanmasının sağlanması,
- 16- Çalıştayı her yıl Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, 12. Kalkınma Planı göz önüne alınarak belirli konularda gerçekleştirilmesi,
- 17- Bu çalıştayda alınan kararların periyodik olarak gelişim ve değerlendirme toplantısının yapılması,

çalıştay sonunda yapılan değerlendirmeler doğrultusunda kararlaştırılmıştır.

Organizasyon Komitesi

- Prof. Dr. Meryem Tuncel - Çukurova Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Hayri Levent Yılmaz - Çukurova Üniversitesi Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. İlder Ünlükaplan - Çukurova Üniversitesi Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Neslihan Boyan - Çukurova Üniversitesi Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Faruk Karadağ - Çukurova Üniversitesi / ARGES Koordinatörü
Prof. Dr. Fatih Özoğul- Çukurova Üniversitesi / Biyoteknoloji Arş. ve Uyg. Merkezi
Prof. Dr. Tunç Tüken - Çukurova Üniversitesi / Çukurova Teknokent
Dr. Öğr. Üyesi Erdi Tosun - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Dr. Öğr. Üyesi Volkan Altunal - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Öğr. Gör. Dr. Cevher Özden - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Öğr. Gör. Dr. Eylül Akbal - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Öğr. Gör. Dr. Gülsüm Merve Gökçin - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Öğr. Gör. Ali İhsan Yoğurt - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Öğr. Gör. Burak Taylan - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Öğr. Gör. Cemre Kelleci - Çukurova Üniversitesi / ARGES
Özkan Özbek - Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi
İsmail Gölbol - Çukurova Üniversitesi / Çukurova Teknokent
Seren Aslanbaş - Çukurova Üniversitesi / Çukurova Teknokent
Serap Urunga - Çukurova Üniversitesi / Çukurova Teknokent

**ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME
STRATEJİLERİ
KOORDİNATÖRLÜĞÜ**